تازه‌های اقتصاد

سه‌شنبه ۱۹ آبان ۱۴۰۵
۳۰ جمادی الاولی ۱۴۴۸
۱۰ نوامبر ۲۰۲۶
۴ صفحه
شماره ۱۶۱

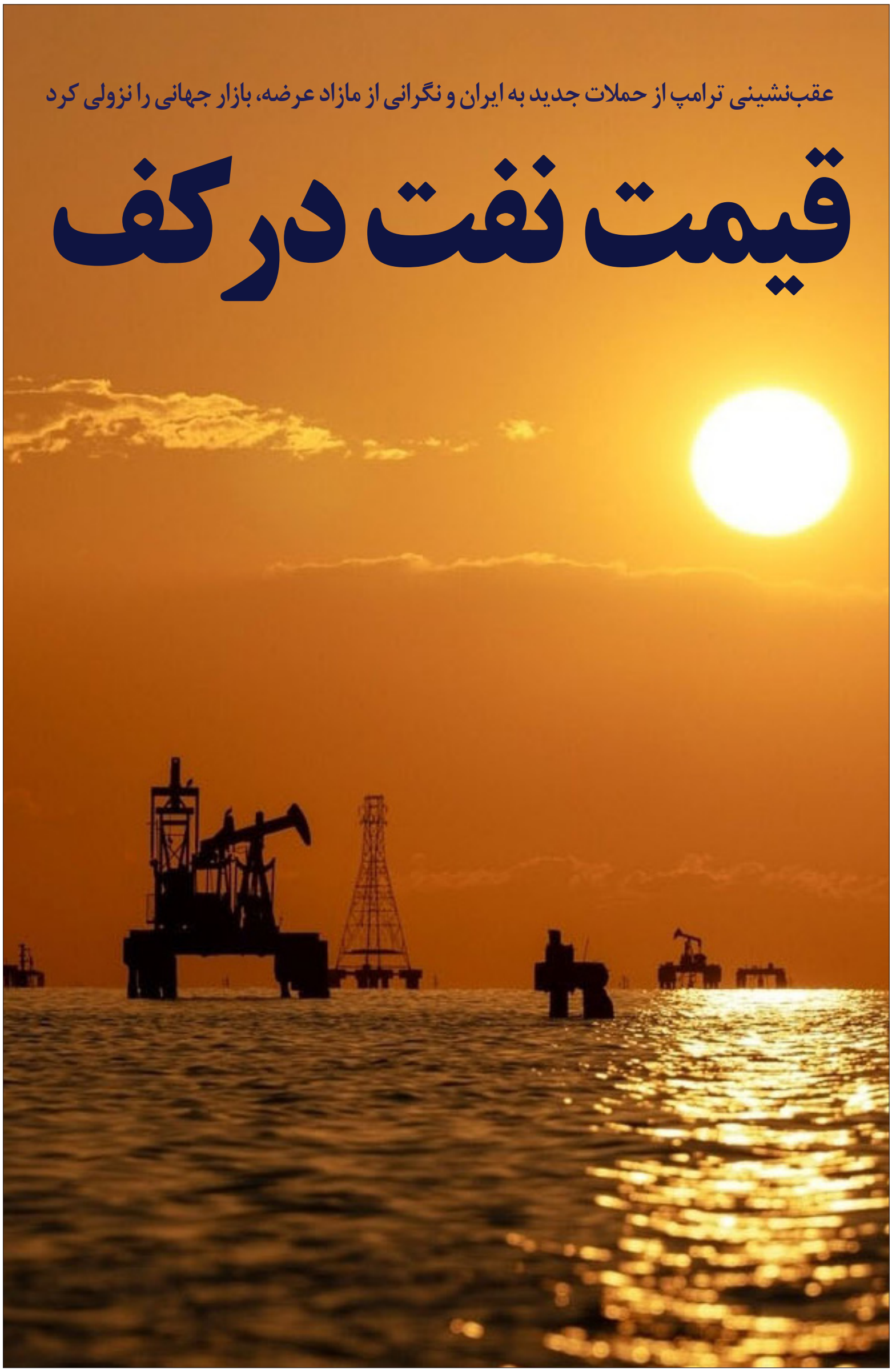


تداوم مداخله ارزی بانک مرکزی برای مهار نوسانات دلار

۳

عقب‌نشینی ترامپ از حملات جدید به ایران و نگرانی از مازاد عرضه، بازار جهانی را نزولی کرد

قیمت نفت در کف



قیمت نفت در معاملات روز سه‌شنبه ۱۹ آبان ۱۴۰۵ برای دومین روز متوالی کاهش یافت و بهای نفت برنت دریای شمال برای نخستین بار از پایان اوت به زیر ۹۰ دلار در هر بشکه رسید. عقب‌نشینی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، از احتمال حملات نظامی جدید علیه ایران، افزایش امیدواری‌ها به پایان جنگ و نشانه‌های بازگشت مازاد عرضه به بازار جهانی، سه عامل اصلی افت قیمت‌ها هستند؛ هرچند تداوم ناامنی در تنگه هرمز و حملات به نفتکش‌ها نشان می‌دهد ریسک اختلال در عرضه همچنان پابرجاست.

بازار جهانی نفت در معاملات روز سه‌شنبه شاهد تداوم روند نزولی قیمت‌ها بود؛ روندی که پس از افت سنگین روز دوشنبه شتاب گرفت و بهای نفت برنت را به پایین‌ترین سطح از ۳۱ اوت رساند.

بر اساس گزارش رویترز، نفت برنت با افت ۳.۳۴ درصدی به ۸۹ دلار و ۲۱ سنت در هر بشکه رسید و برای نخستین بار از ۳۱ اوت به زیر مرز ۹۰ دلار سقوط کرد. نفت خام وست‌تگزاس اینترمدیت آمریکا نیز با کاهش ۲.۷۲ درصدی، در سطح ۸۴ دلار و ۱۳ سنت معامله شد.

این افت در ادامه کاهش بیش از ۶ درصدی قیمت برنت در روز دوشنبه اتفاق افتاد. به این ترتیب، نفت برنت از اوج شش‌ماهه خود در ۳۰ اکتبر، یعنی ۱۱۸ دلار در هر بشکه، حدود ۲۳ درصد عقب‌نشینی کرده است.

تغییر معادله بازار پس از اظهارات ترامپ

مهم‌ترین عامل افت قیمت نفت، تغییر انتظارات معامله‌گران درباره آینده جنگ آمریکا و ایران است. دونالد ترامپ روز دوشنبه، پس از دیدار با نخست‌وزیر قطر در کاخ سفید، اعلام کرد که در شرایط کنونی نیازی به حملات نظامی بیشتر علیه ایران نمی‌بینند. او همچنین از افزایش تحرکات دیپلماتیک برای پایان دادن به درگیری‌ها سخن گفت.

با این حال، مقام‌های ارشد ایرانی ادعای رئیس‌جمهور آمریکا درباره مذاکرات و امکان دستیابی به توافق بدون پذیرش شروط هفت‌گانه تهران را رد کرده‌اند. بنابراین، اظهارات ترامپ را نمی‌توان به معنای دستیابی به توافق یا پایان قطعی جنگ تلقی کرد. قطر در ماه‌های گذشته نقش میانجی در مذاکرات تهران و واشنگتن داشته و دیدار اخیر نخست‌وزیر این کشور با رئیس‌جمهور آمریکا، انتظارات درباره امکان کاهش تنش‌ها را تقویت کرده است.

ادامه در صفحه۲

یادداشت

ثبات بازارها فراتر از ابزارهای پولی



علیرضا توکلی‌کاشی
کارشناس اقتصادی

بانک مرکزی در دوره اخیر تلاش کرده است با اتخاذ رویکردهای انقباضی و اصلاح نظام بانکی، بازار ارز و نرخ تورم را تا حدودی تحت کنترل بگیرد. با این حال، بررسی وضعیت بازار ارز نشان می‌دهد نرخ کنونی دلار بالاتر از نرخ تعادلی آن قرار دارد و بخشی از فاصله موجود را باید در هیجانات بازار، نارسایی‌های ارزی و انتظارات تورمی جست‌وجو کرد.

بر اساس یک مدل محاسباتی با قدمت بیش از ۲۵ سال، نرخ دلار در محدوده ۲۷۰ هزار تومان حدود ۶۰ درصد بالاتر از نرخ تعادلی برآورد می‌شود. این فاصله بیش از هر چیز بازتاب‌دهنده نگرانی فعالان اقتصادی نسبت به آینده و انتظارات تورمی ناشی از آن است. بر همین اساس، بهبود شرایط اقتصاد سیاسی می‌تواند به کاهش نرخ ارز منجر شود.

ریشه مشکلات اقتصادی در تحولات چند دهه گذشته

وضعیت کنونی بازار ارز و اقتصاد، نتیجه تحولات نظام تصمیم‌سازی طی دهه‌های متمادی است و نمی‌توان آن را متوجه یک دولت یا بانک مرکزی در دوره فعلی دانست. طی سال‌های اخیر و در دولت‌های مختلف، مسیر نرخ ارز و طلا همواره صعودی بوده است. البته این موضوع نافی برنامه‌ریزی‌های درست بانک مرکزی در مقطع کنونی نیست و این رویکرد باید استمرار یابد.

یکی از چالش‌های نظام بانکی در شرایط تورمی، تمایل مردم به دریافت سود بالاتر از سپرده‌های بانکی است.

در چنین شرایطی، برخی بانک‌ها برخلاف مقررات بانک مرکزی، سودهای بالاتری به مشتریان پیشنهاد می‌دهند و این مسئله به افزایش نرخ‌ها در بازار منجر می‌شود.

بانک مرکزی برای مقابله با این وضعیت، عملیات بازار باز در بازار بین‌بانکی و افزایش نرخ‌های شبانه و کوتاه‌مدت را در دستور کار قرار داده است.

ضرورت اصلاح سازوکار بازار بین‌بانکی

عملکرد بازار بین‌بانکی در گذشته همواره به‌درستی انجام نشده است. در برخی موارد، سیگنال‌های افزایش نرخ در این بازار عملا به افزایش نرخ‌های شش‌ماهه و یک‌ساله در شبکه بانکی منجر شده است. بانک مرکزی با درک نادرست بودن این روند، اصلاح ساختار بانکی را دنبال می‌کند.

چالش‌های نظام بانکی تنها به افزایش نرخ‌ها محدود نمی‌شود و آثار آن در تأمین مالی بنگاه‌ها نیز قابل مشاهده است.

ایرادات ساختاری این نظام موجب افزایش هزینه تأمین مالی و کاهش حجم آن شده است؛ به‌طوری‌که بسیاری از شرکت‌ها و بنگاه‌ها با نرخ‌های تأمین مالی حدود ۵۰ درصدی کنونی، دیگر تمایلی به تأمین مالی پروژه‌های خود ندارند. در نتیجه، فعالیت برخی از این بنگاه‌ها متوقف می‌شود و پروژه‌های توسعه‌ای جدیدی تعریف نمی‌کنند.

از این منظر، اصلاح ساختار بانکی کشور علاوه بر سامان‌دهی بازار پول، می‌تواند به رونق تولید و بهبود محیط کسب‌وکار نیز کمک کند.

ارسال سیگنال درست به بازارها با اصلاح نرخ‌های بهره

حمایت از سیاست‌های اجراشده و استفاده از ابزارهای پولی در اختیار بانک مرکزی، از راهکارهای برون‌رفت از شرایط کنونی است.

بانک مرکزی می‌تواند با افزایش نرخ بهره کوتاه‌مدت و کاهش نرخ بلندمدت، سیگنال‌های درستی به بازار مخابره کند.

اجرای این سیاست در بازار بین‌بانکی و بازار بدهی امکان‌پذیر است و بانک مرکزی ابزارهای لازم برای آن را در اختیار دارد؛ آنچه اهمیت دارد، اراده لازم برای استفاده از این ابزارهاست.

در مجموع اینکه اجرای هم‌زمان این سیاست‌ها، نرخ تأمین مالی را کاهش می‌دهد و می‌تواند سیگنال مثبتی برای پویایی بازار سهام و بازار سرمایه باشد و زمینه نفس تازه کردن این بازارها را فراهم کند.

خبر

روایت سخنگوی دولت از ۸۶۵ همت حمایت معیشتی

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، امروز سه‌شنبه ۱۹ آبان در نشست خبری با اشاره به اقدامات دولت در حوزه انرژی و محیط زیست اظهار کرد: کاهش فلرسوزی از آرزوهای دیرینه کشور بوده که در دولت چهاردهم محقق شده و در این مدت توانسته‌ایم میزان فلرسوزی را ۱۴ میلیون مترمکعب کاهش دهیم.

وی با تأکید بر اهمیت این دستاورد در شرایط جنگی افزود: باید به اعداد و شرایط کشور توجه کرد؛ چراکه دولت در حالی موفق به کاهش ۱۴ میلیون مترمکعبی فلرسوزی شده که کشور با شرایط دشوار جنگی مواجه بوده است.

مهاجرانی همچنین با اشاره به برنامه دولت برای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل گفت: در حال حاضر سالانه حدود ۳۵۰ هزار دستگاه خودروی فرسوده اسقاط می‌شود که بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، این رقم قرار است به ۷۰۰ هزار دستگاه در سال افزایش پیدا کند. پیش‌بینی تسهیلات و کاهش تعرفه خودروهای برقی و هیبریدی نیز در دستور کار قرار دارد.

سخنگوی دولت در ادامه از توزیع بیش از ۴۲۱ میلیون لیتر نفت کوره کم‌گوگرد خبر داد و اظهار کرد: یکی از مطالبات مهم شهرهای مجاور نیروگاه‌هایی که از نفت کوره استفاده می‌کنند، تأمین سوخت کم‌گوگرد است و امیدواریم این روند در سال جاری نیز ادامه داشته باشد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود درباره موضوعات اجتماعی و رعایت ضوابط رانندگی گفت: مردم ایران از فرهنگ بالایی برخوردارند و زنان کشور نیز نشان داده‌اند که هنگام رانندگی با انواع وسایل نقلیه، ضوابط و چارچوب‌ها را رعایت می‌کنند. دولت نیز در این زمینه با حداکثر تعامل عمل می‌کند و امیدواریم مشکلات موجود برطرف شود.

مهاجرانی با اشاره به تصمیم دولت برای حذف ارز ترجیحی و انتقال حمایت‌ها از ابتدای زنجیره تأمین به انتهای آن اظهار کرد: تبدیل ارز ترجیحی به کالابرگ یکی از راهکارهای دولت برای حمایت مستقیم از معیشت خانوارها و حفظ قدرت خرید مردم بوده است.



وی با اشاره به شرایط اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۴ افزود: دولت در شرایط دشوار اقتصادی و در وضعیتی که کشور با محدودیت‌های ناشی از تحریم و جنگ مواجه بود، تصمیمات مهمی برای حمایت از معیشت مردم اتخاذ کرد و تاکنون بیش از ۸۶۵ هزار میلیارد تومان اعتبار در قالب کالابرگ تأمین و پرداخت شده است.

مهاجرانی با بیان اینکه کشور دو جنگ را پشت سر گذاشته و همچنان با محاصره اقتصادی روبه‌روست، تصریح کرد: دولت توانسته در چنین شرایطی اقدامات مؤثری برای حفظ قدرت خرید مردم انجام دهد، هرچند این موضوع به معنای نادیده گرفتن مشکلات و فشارهای اقتصادی موجود نیست.

سخنگوی دولت در ادامه درباره مطالبات فروشگاه‌های طرف قرارداد طرح کالابرگ گفت: از مجموع مطالبات خرده‌فروشان، ۵۰ همت پرداخت شده و ۴۰ همت دیگر نیز قرار است ظرف هفته آینده تسویه شود.

وی با تأکید بر آگاهی دولت از فشارهای معیشتی خانوارها اظهار کرد: به مشکلاتی که امروز در سفره مردم وجود دارد واقف هستیم و تصمیمات اقتصادی دولت نیز با هدف کاهش این فشارها و حفظ قدرت خرید خانوارها اتخاذ می‌شود.

مهاجرانی در بخش دیگری از سخنان خود به آغاز اجرای سرشماری ثبتی‌مبنا اشاره کرد و گفت: حرکت از سرشماری سنتی به سمت سرشماری هوشمند، اقدامی برای افزایش دقت اطلاعات و بهبود نظام تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی کشور است.

وی افزود: برای اینکه کالابرگ، یارانه و سایر حمایت‌های دولتی به افراد نیازمند واقعی اختصاص پیدا کند، ابتدا باید گروه‌های هدف به‌درستی شناسایی شوند. سرشماری ثبتی‌مبنا یکی از ابزارهای مهم برای دستیابی به این هدف است.

سخنگوی دولت به‌روزرسانی اطلاعات، افزایش سرعت تولید آمار دقیق، کاهش مراجعات میدانی و ارتقای کیفیت داده‌ها را از مهم‌ترین نتایج اجرای این طرح دانست و تأکید کرد: هدف این است که شناسایی مشمولان حمایت‌های معیشتی و تصمیم‌گیری درباره تخصیص منابع، بر پایه اطلاعات دقیق و داده‌های معتبر انجام شود. مهاجرانی خاطرنشان کرد: یکی از مسائل مهم در سیاست‌های حمایتی دولت، تشخیص نیازمندان واقعی و تعیین گروه‌های مشمول یارانه و کالابرگ است و سرشماری ثبتی‌مبنا می‌تواند به شناسایی دقیق‌تر ذی‌نفعان این حمایت‌ها کمک کند.

متن کامل را در تازه‌های اقتصاد بخوانید

تداوم مداخله ارزی بانک مرکزی برای مهار نوسانات دلار

گزارش

عبدالناصر همتی، رئیس‌کل بانک مرکزی، به تازگی از تداوم برنامه‌های این بانک در حوزه‌های ارزی، پولی و نظارتی با هدف کاهش نااطمینانی، مدیریت انتظارات تورمی و تقویت ثبات بازارها خبر داد؛ موضعی که نشان می‌دهد مدیریت نوسانات بازار ارز همچنان در اولویت سیاست‌گذار پولی قرار دارد.

همتی با اشاره به تحولات اخیر اقتصادی و نوسانات نرخ ارز گفت: ثبات اقتصادی و کنترل تورم نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ و مستمر است. در هفته‌های اخیر، برنامه‌هایی را در حوزه‌های ارزی، پولی و نظارتی دنبال کرده‌ایم که هدف مشترک آن‌ها کاهش نااطمینانی، مدیریت انتظارات تورمی و کمک به ثبات بازارها، به‌ویژه بازار ارز، بوده است. رئیس‌کل بانک مرکزی با بیان اینکه تحولات نرخ ارز را نمی‌توان جدا از شرایط عمومی اقتصاد و روند قیمت‌ها تحلیل کرد، افزود: مدیریت تأمین و عرضه ارز، کنترل رشد نقدینگی، تقویت انضباط پولی و نظارت مؤثر بر شبکه بانکی باید در کنار یکدیگر پیش بروند. معتقدیم پیگیری هم‌زمان این سیاست‌ها می‌تواند به کاهش نوسانات ارزی و مهار فشارهای تورمی کمک کند.

وی همچنین با اشاره به عقب‌نشینی نرخ ارز از سطوح بالای روزهای گذشته تأکید کرد: برای ما آنچه اهمیت دارد، صرفاً نوسانات کوتاه‌مدت قیمت‌ها نیست، بلکه تقویت ثبات در اقتصاد و جلوگیری از شکل‌گیری موج‌های جدید بی‌ثباتی است. از این رو، اقدامات آغازشده در حوزه‌های ارزی، پولی و نظارتی نه‌تنها ادامه خواهد یافت، بلکه متناسب با شرایط اقتصادی و تحولات بازار، با جدیت بیشتری پیگیری و تقویت خواهد شد.



دلار از اوج قیمتی عقب نشست

هم‌زمان با تأکید بانک مرکزی بر تداوم سیاست‌های ارزی، نرخ دلار در بازار آزاد طی یک هفته اخیر بیش از ۱۰ هزار تومان کاهش یافته و از محدوده ۲۷۳ هزار تومان به کانال ۲۶۱ هزار تومان رسیده است. این عقب‌نشینی در شرایطی رخ داده که بازار ارز در روزهای گذشته تحت تأثیر افزایش نااطمینانی و تقویت انتظارات افزایشی با فشار تقاضا روبه‌رو بود.

در همین راستا، بانک مرکزی طی یک ماه اخیر یک میلیارد دلار ارز در بستر رسمی عرضه کرده است؛ اقدامی که با هدف پاسخ‌گویی به تقاضاهای خرد، تأمین نیازهای ارزی و جلوگیری از تشدید فشار تقاضا در بازار انجام شده است. این مداخله در شرایطی صورت گرفت که بخشی از تقاضای ارز نه از نیازهای واقعی تجاری و معاملاتی، بلکه از نگرانی نسبت به کاهش ارزش پول ملی و احتمال افزایش بیشتر نرخ ارز ناشی می‌شد.

عرضه ارز در دوره‌های افزایش نااطمینانی، از طریق تقویت دسترسی متقاضیان به ارز و ارسال پیام آمادگی سیاست‌گذار برای مدیریت نوسانات، می‌تواند از شکل‌گیری موج‌های جدید تقاضای احتیاطی جلوگیری کند. همچنین فروکش‌کردن هیجانات و عقب‌نشینی بخشی از تقاضای غیرضروری، در کنار عرضه ارز، از عواملی است که می‌تواند به آرام‌تر شدن فضای معاملات کمک کند.

مداخله ارزی؛ ابزار مشترک بانک‌های مرکزی

مداخله در بازار ارز، ابزار اختصاصی بانک مرکزی ایران نیست و در بسیاری از اقتصادهای جهان نیز بخشی از مجموعه ابزارهای سیاست‌گذاری پولی و ارزی به شمار می‌رود. بانک‌های مرکزی در شرایطی که نوسانات شدید، اختلال در معاملات یا کمبود نقدشوندگی، ثبات اقتصادی و مالی را تهدید کند، ممکن است با خریدوفروش ارز و استفاده از ذخایر ارزی در بازار مداخله کنند.

هدف از این اقدامات، بسته به شرایط هر اقتصاد، می‌تواند تعدیل نوسانات غیرعادی، تأمین نقدشوندگی بازار، جلوگیری از افت شدید ارزش پول ملی و کاهش آثار بی‌ثبات‌کننده شوک‌های ارزی بر اقتصاد باشد. به بیان دیگر، سیاست‌گذار پولی با این ابزار تلاش می‌کند مانع از آن شود که نوسانات کوتاه‌مدت و هیجانی، به بی‌ثباتی گسترده‌تر در بازارها و افزایش فشارهای تورمی منجر شود. با این حال، تجربه بین‌المللی نشان می‌دهد مداخله ارزی به‌تنهایی تضمین‌کننده ثبات پایدار نیست و زمانی اثربخشی بیشتری دارد که با سیاست‌های پولی و مالی سازگار و همراه باشد.

بر این اساس، کاهش نرخ دلار را نمی‌توان صرفاً به یک اقدام یا عامل مشخص نسبت داد. تعدیل انتظارات، کاهش تقاضای احتیاطی و مداخله ارزی بانک مرکزی در کنار یکدیگر بر فضای معاملات اثر گذاشته‌اند. در نهایت، ماندگاری این روند به استمرار عرضه متناسب با نیاز بازار، کنترل رشد نقدینگی و مهار تورم با همکاری تمام ارکان حاکمیت وابسته است.

تورم در چنبره انتظارات

تورم

تورم در نخستین ماه پاییز دو چهره متفاوت از خود به نمایش گذاشت؛ تورم ماهانه با افزایش به ۴.۶ درصد رسید، اما تورم نقطه‌به‌نقطه برای دومین ماه متوالی عقب نشست و به ۸۳.۵ درصد کاهش یافت. این دوگانگی در شرایطی رقم خورده که اقتصاد ایران همچنان زیر فشار نااطمینانی‌های سیاسی و انتظارات تورمی قرار دارد و کاهش پایدار آهنگ رشد قیمت‌ها، به تداوم انضباط پولی و آرامش بیشتر در فضای اقتصادی وابسته است.

قیمت‌های فردا گاهی زودتر از آنچه انتظار می‌رود، به بازار امروز راه پیدا می‌کنند؛ زمانی که نگرانی از تحولات آینده، پیش از وقوع هر اتفاقی، در محاسبات مردم و فعالان اقتصادی جای می‌گیرد. اقتصاد ایران ماه‌های اخیر را در چنین فضایی سپری کرده است؛ دوره‌ای که پیامدهای جنگ، محدودیت‌های تولید و تجارت و نااطمینانی‌های سیاسی، در کنار فشارهای پولی، بر انتظارات تورمی نیز اثر گذاشته‌اند. در این میان، سیاست‌گذار پولی با دشواری مهار تورم در شرایطی روبه‌روست که بخشی از فشار قیمت‌ها می‌تواند از نگرانی نسبت به آینده سرچشمه بگیرد. با وجود این شرایط، تازه‌ترین آمار بانک مرکزی از کاهش تورم نقطه‌به‌نقطه برای دومین ماه متوالی حکایت دارد؛ هرچند افزایش تورم ماهانه در ماه‌های اخیر یادآور آن است که فروکش‌کردن آهنگ رشد قیمت‌ها هنوز تا رسیدن به ثباتی پایدار فاصله دارد. با وجود این فشارها، تازه‌ترین آمار بانک مرکزی از تغییراتی در آهنگ رشد قیمت‌ها حکایت دارد. تورم ماهانه که در اردیبهشت‌ماه امسال به ۸.۵ درصد رسیده بود، در مهرماه به ۴.۶ درصد کاهش یافته و تورم نقطه‌به‌نقطه نیز برای دومین ماه متوالی روندی نزولی را ثبت کرده است. این تغییرات در شرایطی رخ داده که بانک مرکزی هم‌زمان سیاست‌های کنترل رشد نقدینگی و مدیریت منابع شبکه بانکی را دنبال می‌کند. براساس گزارش بانک مرکزی، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران در مهرماه ۱۴۰۵ به عدد ۸۳۶.۸ رسیده که نسبت به شهریورماه ۴.۶ درصد افزایش یافته است. این نرخ در مقایسه با تورم ماهانه ۳.۹ درصدی شهریور، ۰.۷ واحد درصد بالاتر است. در مقابل، تورم نقطه‌به‌نقطه از ۸۳.۸ درصد در شهریور به ۸۳.۵ درصد در مهرماه کاهش یافته و تورم سالانه نیز از ۶۸.۴ درصد به ۷۱.۴ درصد رسیده است. تفاوت جهت حرکت این سه شاخص، ضرورت بررسی دقیق‌تر تحولات تورمی را مطرح می‌کند؛ زیرا هرکدام بخشی متفاوت از تغییرات قیمت‌ها را ثبت می‌کنند و کاهش یکی از آن‌ها لزوماً با افت هم‌زمان سایر شاخص‌ها همراه نیست.

عقب‌نشینی از قله تورمی

مرور تحولات قیمت‌ها از ابتدای سال، تصویری روشن‌تر از شرایط کنونی اقتصاد ارائه می‌کند. براساس آمار بانک مرکزی، تورم ماهانه در فروردین ۱۴۰۵ به ۷ درصد رسید و در اردیبهشت با افزایش به ۸.۵ درصد، بالاترین نرخ ثبت‌شده در هفت ماه نخست سال را تجربه کرد. این جهش در خردادماه تا حدودی تعدیل شد و تورم ماهانه با کاهش به ۷.۴ درصد رسید. روند کاهش در تیرماه شدت گرفت و شاخص ماهانه به ۳.۶ درصد رسید؛ رقمی که در مقایسه با اردیبهشت، ۴.۹ واحد درصد کمتر بود.

اقتصاد ایران پس از عبور از جهش تورمی بهار، در ماه‌های بعد با افزایش تدریجی نرخ تورم ماهانه روبه‌رو شد. این شاخص در مرداد به ۳.۷ درصد، شهریور به ۳.۹ درصد و مهر به ۴.۶ درصد رسید. به این ترتیب، تورم ماهانه از تیرماه تاکنون سه ماه متوالی افزایش یافته، اما نرخ مهر همچنان ۳.۹ واحد درصد پایین‌تر از اردیبهشت قرار دارد. این تفاوت از فروکش‌کردن شدت جهش قیمت‌ها در مقایسه با ماه‌های ابتدایی سال خبر می‌دهد، هرچند افزایش‌های اخیر بیانگر آن است که حفظ این وضعیت به استمرار سیاست‌های مهار تورم و کنترل عوامل مؤثر بر رشد قیمت‌ها وابسته است.

تفاوت میان تورم ۸.۵ درصدی اردیبهشت و نرخ ۴.۶ درصدی مهر، از منظر اقتصادی قابل تأمل است. رشد ماهانه ۸.۵ درصدی قیمت‌ها فشار قابل توجهی بر قدرت خرید خانوارها وارد می‌کند و چنانچه چنین شتابی برای چند ماه ادامه یابد، افزایش سطح عمومی قیمت‌ها به‌صورت تصاعدی شدت می‌گیرد. کاهش نرخ ماهانه نسبت به چنین سطوحی، اگر در ماه‌های بعد نیز حفظ شود، می‌تواند از سرعت انباشت فشارهای قیمتی بکاهد. البته تورم ۴.۶ درصدی همچنان نرخ بالایی محسوب می‌شود و تکرار آن نیز افزایش قابل توجه قیمت‌ها را در پی خواهد داشت.

قیمت نفت در کف

بلومبرگ در گزارش روز سه‌شنبه خود نوشت که قیمت نفت در ادامه افت روز دوشنبه، تحت تأثیر افزایش امیدواری‌ها به پایان زودتر جنگ کاهش یافته است. این رسانه همچنین به فشارهای سیاسی داخلی بر دولت ترامپ پس از نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا اشاره کرده است؛ موضوعی که می‌تواند انگیزه واشنگتن برای پایان دادن به درگیری‌ها را افزایش دهد. با این حال، ترامپ هم‌زمان اعلام کرده است که نیروهای نظامی آمریکا همچنان در وضعیت آمادگی قرار دارند. از این رو، بازار هنوز با یک توافق قطعی یا پایان رسمی جنگ مواجه نیست، بلکه در حال قیمت‌گذاری احتمال کاهش تنش‌هاست.

همه نگاه‌ها به تنگه هرمز دوخته شده است

در شرایطی که قیمت نفت در بازارهای جهانی کاهش یافته، وضعیت کشتیرانی در تنگه هرمز همچنان یکی از مهم‌ترین متغیرهای بازار انرژی به شمار می‌رود.

وب‌سایت اویل‌پرایس در گزارشی به نقل از خالد الحمد، رئیس شرکت مدیریت کشتیرانی بحری عربستان سعودی، اعلام کرد که نفتکش‌های این شرکت با هماهنگی ارتش آمریکا از تنگه هرمز عبور می‌کنند.

بر اساس این گزارش، عربستان در کنار افزایش بارگیری و صادرات نفت از بندر ینبع در دریای سرخ، در تلاش است صادرات خود از پایانه‌های واقع در خلیج فارس را نیز افزایش دهد. شرکت بحری برای تسهیل عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز، در سطح دولتی با آمریکا همکاری می‌کند. این مقام سعودی با اشاره به ضرورت تداوم انتقال انرژی گفته است که شرکت‌های کشتیرانی چاره‌ای جز عبور از این مسیر و انتقال نفت به مشتریان خود ندارند.

همچنین بلومبرگ گزارش داده است که بارگیری محموله‌های گاز طبیعی مایع قطر در هفته‌های اخیر افزایش یافته و به حدود ۱۳ تا ۱۵ محموله در میانگین متحرک ۱۰روزه رسیده است. این رقم در مقایسه با میانگین حدود ۱۱ محموله در اکتبر افزایش نشان می‌دهد، اما همچنان تقریباً نصف سطح پیش از جنگ است. این داده‌ها از تلاش کشورهای منطقه برای احیای جریان صادرات انرژی حکایت دارد؛ با این حال، افزایش بارگیری‌ها لزوماً به معنای بازگشت کامل تردد کشتی‌ها به وضعیت عادی نیست.

بازگشت مازاد عرضه به بازار نفت

در کنار تحولات ژئوپلیتیک، عوامل بنیادی بازار نیز در کاهش قیمت‌ها نقش دارند. رویترز به نقل از برآورد مؤسسه جی‌پی مورگان گزارش داده است که بازار جهانی نفت در اکتبر با مازاد عرضه‌ای در حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز مواجه بوده است. همچنین نظرسنجی رویترز نشان می‌دهد تولید نفت اوپک در اکتبر با افزایش یک میلیون و ۳۸۰ هزار بشکه‌ای نسبت به ماه قبل، به ۲۲ میلیون و ۸۷۰ هزار بشکه در روز رسیده است. عربستان سعودی، کویت و عراق بیشترین سهم را در افزایش تولید داشته‌اند. افزایش عرضه در شرایطی رخ می‌دهد که قیمت‌های بالای نفت در ماه‌های گذشته، هزینه مصرف انرژی را برای صنایع و خانوارها افزایش داده و نگرانی‌هایی درباره کاهش تقاضای جهانی ایجاد کرده است.

به این ترتیب، بازار نفت از یک سو با احتمال افزایش عرضه در صورت کاهش محدودیت‌های ناشی از جنگ و از سوی دیگر با نشانه‌هایی از تضعیف تقاضا مواجه است؛ ترکیبی که می‌تواند فشار نزولی بر قیمت‌ها را حفظ کند.

چین نفت بیشتری می‌خرد

با وجود نگرانی‌ها درباره تقاضای جهانی، داده‌های واردات چین نشانه‌هایی از بهبود مصرف در بزرگ‌ترین واردکننده نفت جهان ارائه می‌کند.

بر اساس برخی گزارش‌ها، واردات نفت خام چین در اکتبر به ۴۱.۹۴ میلیون تن، معادل حدود ۹ میلیون و ۸۸۰ هزار بشکه در روز، رسیده است؛ رقمی که بالاترین میزان از ماه مارس محسوب می‌شود.

این افزایش می‌تواند نشانه‌ای از بازگشت بخشی از تقاضای پالایشگاهی چین پس از دوره‌ای از اتکا به ذخایر داخلی باشد. با این حال، برای ارزیابی پایداری تقاضا باید روند واردات و فعالیت پالایشگاه‌های این کشور در ماه‌های آینده نیز بررسی شود.

ریسک‌های ژئوپلیتیک همچنان پابرجاست

در سوی دیگر بازار، مخاطرات ژئوپلیتیک همچنان بر چشم‌انداز عرضه نفت سایه انداخته است.

اویل‌پرایس روز دوشنبه از حمله به خط لوله شرق به غرب عربستان سعودی خبر داد؛ خط لوله‌ای که نفت این کشور را از مناطق تولیدی به بندر ینبع در دریای سرخ منتقل می‌کند و در شرایط محدودیت عبور از تنگه هرمز از اهمیت راهبردی بیشتری برخوردار شده است.

بر اساس این گزارش، حمله در منطقه مدینه موجب آتش‌سوزی محدودی شد که مهار شد و مقام‌های سعودی اعلام کردند عملیات خط لوله تحت تأثیر قرار نگرفته است.

از سوی دیگر، رویترز روز سه‌شنبه گزارش داد که امارات متحده عربی برای فروش حداکثر یک میلیون و ۸۷۰ هزار بشکه نفت عرب لایت عربستان که از نفتکش آسیب‌دیده جم شماره ۲ بازیابی شده، اقدام کرده است. این نفتکش ماه گذشته در نزدیکی سواحل امارات هدف پرتابه‌ای ناشناس قرار گرفته بود.

این تحولات نشان می‌دهد کاهش قیمت نفت به معنای رفع تهدیدهای امنیتی در مسیرهای انتقال انرژی نیست و زیرساخت‌های صادراتی و مسیرهای کشتیرانی همچنان در معرض مخاطرات ناشی از درگیری‌ها قرار دارند.

جنگ روسیه و اوکراین؛ جبهه دیگر ریسک انرژی

تحولات جنگ روسیه و اوکراین نیز همچنان بر چشم‌انداز عرضه جهانی نفت تأثیرگذار است.

رویترز به نقل از دو منبع صنعتی گزارش داد که حملات پهپادی اوکراین از اواخر اکتبر، ظرفیت پالایش نفت روسیه را حدود ۳۰ درصد کاهش داده است. بر اساس این گزارش، حملات اخیر فعالیت ۹ پالایشگاه از مجموع ۳۵ پالایشگاه بزرگ این کشور را مختل کرده است.

هم‌زمان، مقام‌های روسیه و اوکراین قرار است در مذاکراتی با میانجیگری آمریکا در ابوظبی شرکت کنند؛ مذاکراتی که نتایج آن می‌تواند بر چشم‌انداز صادرات انرژی روسیه و تحولات بازار جهانی نفت اثرگذار باشد.

چشم بازار به گزارش‌های جدید اوپک و آژانس انرژی

معامله‌گران در روزهای آینده، علاوه بر تحولات سیاسی و امنیتی، انتشار گزارش‌های ماهانه سه نهاد مهم بازار انرژی را دنبال خواهند کرد. اداره اطلاعات انرژی آمریکا، اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی قرار است گزارش‌های جدید خود را منتشر کنند.

این گزارش‌ها می‌توانند تصویر دقیق‌تری از وضعیت عرضه، تقاضا، ذخایر و چشم‌انداز قیمت نفت در ماه‌های پایانی سال ارائه دهند و به معامله‌گران برای ارزیابی تداوم روند نزولی یا احتمال بازگشت قیمت‌ها کمک کنند. در مجموع، سقوط نفت به کف حدود ۷۰ روزه را باید حاصل هم‌زمانی دو تحول مهم دانست: کاهش صرف ریسک ژئوپلیتیک در پی افزایش امیدواری‌ها به پایان جنگ و تقویت نگرانی‌ها درباره بازگشت مازاد عرضه به بازار جهانی.

با این حال، هنوز نمی‌توان از بازگشت کامل ثبات به بازار انرژی سخن گفت؛ زیرا تنگه هرمز همچنان با مخاطرات امنیتی مواجه است و هرگونه شکست در روند دیپلماتیک یا حمله جدید به زیرساخت‌های انرژی می‌تواند بار دیگر معادلات قیمت‌گذاری نفت را تغییر دهد. بازار نفت اکنون میان دو سناریو قرار گرفته است: کاهش پایدار تنش‌ها و بازگشت عرضه که می‌تواند قیمت‌ها را در سطوح پایین‌تری تثبیت کند، یا شکست مذاکرات و تشدید اختلال در مسیرهای انتقال انرژی که بار دیگر ریسک صعود قیمت‌ها را افزایش خواهد داد.

سیاست‌گذاران بر اصلاح نظام بانکی و حکمرانی شرکتی تأکید کردند

حاکمیت شرکتی؛ کلید گمشده کیفیت اقتصاد ایران



گزارش

حاکمیت شرکتی به‌عنوان یکی از الزامات بنیادین ارتقای کیفیت اقتصاد، در شرایطی به مطالبه‌ای جدی برای نظام بانکی، شرکت‌های دولتی و بنگاه‌های بخش خصوصی تبدیل شده که چالش‌هایی همچون ضعف شفافیت، تعدد مراکز تصمیم‌گیری، تعارض منافع، ضرورت بازنگری در شیوه اداره بنگاه‌های اقتصادی را دوچندان کرده است. سخنرانان همایش ملی حاکمیت شرکتی با تأکید بر پیوند حکمرانی کارآمد، انضباط پولی و مالی و تخصیص بهینه منابع، این رویکرد را نه یک تشریفات اداری، بلکه پیش‌شرط بهره‌وری، تاب‌آوری و رشد پایدار اقتصاد ایران دانستند.

سخنرانان همایش ملی حاکمیت شرکتی با تأکید بر پیوند حکمرانی کارآمد، انضباط پولی و مالی و تخصیص بهینه منابع، این رویکرد را نه یک تشریفات اداری، بلکه پیش‌شرط بهره‌وری، تاب‌آوری و رشد پایدار اقتصاد ایران دانستند.همایش ملی حاکمیت شرکتی صبح امروز، سه‌شنبه ۱۹ آبان ۱۴۰۵، به همت کمیسیون مسئولیت اجتماعی و حاکمیت شرکتی اتاق بازرگانی ایران و با همکاری پژوهشکده پولی و بانکی برگزار شد. در این همایش، چالش‌ها و الزامات استقرار حاکمیت شرکتی و نقش آن در ارتقای شفافیت، پاسخگویی و سلامت فضای کسب‌وکار با حضور فعالان اقتصادی، مدیران و صاحب‌نظران این حوزه مورد بررسی قرار گرفت.

حکمرانی شرکتی و انضباط پولی

وحید ماجد، معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی در این همایش با بیان اینکه ارتقای کیفیت اقتصاد کشور مستلزم استقرار حکمرانی شرکتی کارآمد، تقویت انضباط پولی و مالی، افزایش بهره‌وری و هدایت منابع به سمت فعالیت‌های مولد است، اظهار کرد: رشد پایدار و رفاه اقتصادی صرفاً با افزایش حجم منابع و فعالیت‌ها محقق نمی‌شود، بلکه ارتقای کیفیت تصمیمات، کارایی تخصیص منابع و اثربخشی عملکرد نهادها و بنگاه‌های اقتصادی اهمیت دارد.

وی با اشاره به شرایط اقتصادی کشور، بر ضرورت استفاده بهینه از منابع و ظرفیت‌های موجود تأکید کرد و گفت: کاهش اتکا به نفت، توجه به ظرفیت‌های کشور و توانمندی‌های بخش خصوصی و فعال‌سازی ظرفیت‌های کمتر استفاده‌شده اقتصاد باید با جدیت دنبال شود. در این مسیر، بنگاه‌های عمومی و شرکت‌های دولتی که سهم قابل توجهی از اقتصاد ملی را در اختیار دارند، بیش از سایر بخش‌ها به ارتقای حکمرانی شرکتی نیازمندند. همچنین در مواردی که بخش خصوصی توانایی ورود و فعالیت دارد، باید زمینه حضور آن فراهم شود و ادامه فعالیت بنگاه‌های فاقد توجیه اقتصادی نیز مورد بازنگری قرار گیرد.

معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی تأکید کرد که شرایط کنونی کشور به هیچ عنوان نباید بهانه‌ای برای کم‌توجهی به استقرار حکمرانی شرکتی و انضباط پولی و مالی در شبکه بانکی باشد. به گفته وی، حکمرانی شرکتی صرفاً مجموعه‌ای از ضوابط اداری و ساختارهای سازمانی نیست، بلکه چارچوبی برای تفویض صحیح اختیارات، تفکیک مسئولیت‌ها، ایجاد نظام پاسخگویی، مدیریت تعارض منافع، کنترل ریسک و اتخاذ تصمیمات اقتصادی در راستای منافع بلندمدت بنگاه است.

تأمین مالی با کنترل رشد نقدینگیوی در بخش دیگری از سخنان خود به جهت‌گیری‌های کلان سیاست پولی، ارزی و نظارتی بانک مرکزی اشاره کرد و گفت: بانک مرکزی انضباط پولی را بیش از گذشته در دستور کار قرار داده و تقویت ثبات پولی و مالی را دنبال می‌کند. در همین راستا، در آخرین نشست هیئت عالی بانک مرکزی با حضور رئیس اتاق بازرگانی ایران، نمایندگان مجلس و اعضای هیئت عالی، مجموعه‌ای از تصمیمات با هدف کنترل رشد نقدینگی، بهبود کارایی ابزارهای سیاست پولی، ارتقای عملکرد بازار بین‌بانکی و تقویت سلامت شبکه بانکی اتخاذ شد.

ماجد با تأکید بر اینکه تأمین مالی تولید نیز در این تصمیمات مورد توجه قرار گرفته است، تصریح کرد: هدف سیاست‌گذار محدودسازی غیرهدفمند تأمین مالی نیست، بلکه مدیریت رشد اعتبارات و هدایت ظرفیت موجود شبکه بانکی به سمت فعالیت‌هایی است که از توجیه اقتصادی و توان بازپرداخت برخوردار باشند.

رشد ۷۵ درصدی تسهیلات معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی با اشاره به عملکرد شبکه بانکی در تأمین مالی اقتصاد اظهار کرد: در هفت ماه گذشته، مجموع تسهیلات و ابزارهای تأمین مالی زنجیره‌ای فراهم‌شده از سوی شبکه بانکی از ۹ هزار و ۶۸۰ همت فراتر رفته که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷۵ درصد رشد داشته است.

به گفته وی، از این میزان حدود ۹ هزار و ۲۴۱ همت مربوط به تسهیلات بوده که رشد حدود ۶۶ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین ۷۷.۴ درصد تسهیلات پرداخت‌شده به صاحبان کسب‌وکار و ۲۲.۶ درصد به مصرف‌کنندگان نهایی اختصاص یافته است.

حدود ۸۴.۶ درصد تسهیلات پرداختی به صاحبان کسب‌وکار نیز به تأمین سرمایه در گردش اختصاص داشته است.

ماجد توسعه ابزارهای تأمین مالی زنجیره‌ای را از اولویت‌های بانک مرکزی برشمرد و افزود: ابزارهایی مانند گواهی اعتبار مولد (گام) الکترونیکی و فاکتورینگ با رشد حدود ۱۲ برابری مواجه شده‌اند. افزایش حجم اعتبارات به‌تنهایی به معنای افزایش تأمین مالی واقعی، رشد تولید یا بهبود بهره‌وری نیست و به همین دلیل باید از ابزارهایی استفاده کرد که منابع مالی را به شکل هدفمندتری به فعالیت‌های تولیدی هدایت کنند.

تأمین مالی بنگاه‌های جنگ زده

وی در ادامه با اشاره به حمایت از معیشت مردم، استمرار تولید و تأمین مالی بازسازی بنگاه‌های آسیب‌دیده از جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان گفت: در راستای تصمیم دولت برای انتقال یارانه کالاهای اساسی به انتهای زنجیره مصرف، حدود ۷۰۰ همت منابع برای تأمین مالی بنگاه‌هایی که تحت تأثیر این سیاست قرار می‌گیرند، پیش‌بینی شد.

ماجد با اشاره به معرفی حدود ۱۷ هزار بنگاه از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت برای دریافت حمایت افزود: برای بنگاه‌های معرفی‌شده از سوی وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت نیز منابعی در نظر گرفته شد و در مجموع بیش از ۴۲ هزار فقره تسهیلات برای بنگاه‌های معرفی‌شده پرداخت شده است.

معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی با اشاره به حمایت ویژه از ۲۶ بنگاه آسیب‌دیده در جنگ رمضان ادامه داد: در مجموع، برای بنگاه‌های آسیب‌دیده از جنگ، ۴۹۴ همت تسهیلات، اعتبارات، ابزارهای تأمین مالی زنجیره‌ای و ابزارهای زیرخطی از جمله اعتبار اسنادی کارسازی شده است. میزان استفاده واقعی از این منابع نیز به تعامل بانک‌ها با مشتریان و نیازهای بنگاه‌ها بستگی دارد.

ماجد در بخش پایانی سخنان خود با اشاره به شرایط تورمی کشور بر ضرورت حفظ انضباط پولی و جلوگیری از تشدید فشارهای تورمی تأکید کرد و گفت: همراهی شبکه بانکی با بخش تولید باید با ملاحظات مربوط به جلوگیری از آسیب بیشتر به اقتصاد از ناحیه تورم انجام شود.

اصلاح حکمرانی شرکتی در بنگاه‌های دولتی، ضرورتی برای بهبود عملکرد اقتصاد

امیر باقری، معاون امور بیمه، بانکی و شرکت‌های دولتی وزارت امور اقتصادی و دارایی، با اشاره به ابعاد گسترده فعالیت شرکت‌های دولتی و عمومی در اقتصاد کشور، اصلاح حکمرانی شرکتی در این مجموعه‌ها را برای بهبود عملکرد اقتصاد ضروری دانست. وی با بیان اینکه حدود ۳۴۶ شرکت دولتی با مالکیت بیش از ۵۰ درصدی دولت، ۷۱۳ شرکت تحت مدیریت دولت و حدود ۹۵۹ شرکت وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی در کشور شناسایی شده‌اند، افزود: شرکت‌های دولتی به‌تنهایی حدود ۸ هزار و ۹۰۰ همت منابع و مصارف دارند و ۲۸.۷ درصد ارزش بازار سرمایه نیز به شرکت‌های دولتی و عمومی اختصاص دارد؛ به‌گونه‌ای که ۱۸ شرکت از ۲۰ شرکت بزرگ بورسی کشور در این مجموعه قرار دارند.

باقری تعدد نهادهای اعمال‌کننده مالکیت، پراکندگی مسئولیت‌ها، تفکیک ناکافی وظایف مالکیتی از تنظیم‌گری، استقلال محدود هیئت‌مدیره‌ها و نبود نظام یکپارچه ارزیابی عملکرد را از مهم‌ترین چالش‌های این شرکت‌ها برشمرد. وی اصلاح ساختار مجامع، جلوگیری از حضور دستگاه‌های دارای تعارض منافع در تصمیم‌گیری‌ها، تفکیک جایگاه رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل، ممنوعیت حضور هم‌زمان مقامات دولتی در هیئت‌مدیره شرکت‌ها و شفافیت صورت‌های مالی و آثار تکالیف دولتی را از محورهای اصلاحی مورد تأکید قرار داد.

معاون وزیر اقتصاد همچنین پیشنهاد ایجاد سامانه ملی ثبت و ارزیابی صلاحیت مدیران را مطرح کرد تا سوابق و توانمندی افراد به‌صورت شفاف ثبت و انتخاب مدیران شرکت‌های دولتی بر اساس ارزیابی مستقل و معیارهای حرفه‌ای انجام شود.

بازنگری حاکمیت شرکتی در شبکه بانکی

کورش پرویزیان، رئیس پژوهشکده پولی و بانکی، با تأکید بر ضرورت تقویت حاکمیت شرکتی در نظام بانکی گفت: بانک‌ها و بنگاه‌های اقتصادی شرکای راهبردی یکدیگر هستند و باید با ایجاد روابط منسجم و کارآمد، زمینه بهبود عملکرد دو بخش و تقویت اقتصاد کشور را فراهم کنند. وی با بیان اینکه حاکمیت شرکتی نباید صرفاً به استقرار ارکان و کمیته‌ها در داخل شرکت‌ها محدود شود، افزود: چگونگی پیوند و تعامل میان شرکت‌ها و واحدهای اقتصادی و تأثیر ساختارهای حکمرانی بر کارایی هلدینگ‌ها و مجموعه‌های بزرگ اقتصادی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

پرویزیان تعدد شوراها، هیئت‌ها و کمیسیون‌های فرعی را از چالش‌های نظام تصمیم‌گیری بانکی دانست و گفت: تعدد مراجع تصمیم‌گیری می‌تواند به کم‌رنگ شدن مسئولیت‌ها و دشواری پاسخگویی منجر شود؛ بنابراین باید مرجع تصمیم‌گیر و مسئول نهایی هر اقدام به‌روشنی مشخص باشد. وی همچنین با اشاره به شرایط جنگ و پساجنگ، تحریم و محاصره اقتصادی، بازنگری در ساختارهای مدیریتی، مالکیتی و نظارتی بانک‌ها را ضروری دانست و بر ضرورت بازسازی اعتماد عمومی از طریق حفظ محرمانگی اطلاعات مالی و تجاری مشتریان، امانتداری و رازداری در کنار رعایت الزامات مبارزه با پولشویی تأکید کرد.

پیش‌نیاز بهبود حکمرانی شرکتی

محمدرضا سعیدی، مدیرعامل شستا، اجرای دقیق و کامل قانون تجارت در شرکت‌های دولتی، عمومی و خصوصی را از پیش‌نیازهای بهبود حکمرانی شرکتی دانست و گفت: اجرای ناقص این قانون یکی از چالش‌های اصلی اداره بنگاه‌هاست. وی با اشاره به فعالیت شستا در ۱۰ حوزه تخصصی و ۲۱ صنعت و اشتغال مستقیم حدود ۶۰ هزار نفر، بر ضرورت متناسب‌سازی قواعد حکمرانی شرکت‌ها با شرایط اقتصادی کشور، از جمله تحریم، محاصره اقتصادی و وضعیت میان جنگ و صلح تأکید کرد.

سعیدی ایجاد سازوکارهای انگیزشی برای مدیران و اعضای هیئت‌مدیره را از الزامات بهبود عملکرد شرکت‌ها برشمرد و تعدد نهادهای نظارتی و ناهماهنگی میان آنها را از موانع بهره‌وری دانست. وی با اشاره به تجربه نظارت هم‌زمان ۱۶ نهاد بر یک شرکت و ضرورت تهیه حدود ۵ هزار و ۵۰۰ صفحه گزارش در ماه، بر لزوم هماهنگی نهادهای تنظیم‌گر تأکید کرد.

مدیرعامل شستا همچنین گفت: ایجاد ساختارهای رسمی به‌تنهایی به معنای تحقق حکمرانی مطلوب نیست و این ساختارها باید در عمل به بهبود عملکرد منجر شوند. وی دانش، مهارت، پاک‌دستی، هماهنگی و شجاعت یا ریسک‌پذیری را از معیارهای انتخاب اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های زیرمجموعه شستا عنوان کرد.

تاب‌آوری اقتصاد با حاکمیت شرکتی

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، حاکمیت شرکتی را زیرساختی نهادی برای توزیع قدرت، مسئولیت و پاسخگویی در بنگاه‌های اقتصادی دانست و گفت: این رویکرد صرفاً مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و الزامات اداری نیست، بلکه از عوامل مؤثر بر کیفیت اداره بنگاه‌ها و توسعه پایدار اقتصادی به شمار می‌رود. وی با اشاره به شرایط دشوار اقتصادی و نااطمینانی‌های بین‌المللی افزود: حاکمیت شرکتی به بنگاه‌ها کمک می‌کند در برابر شوک‌ها و بحران‌های اقتصادی آمادگی بیشتری داشته باشند، سریع‌تر با تحولات محیطی سازگار شوند و از منابع، تولید، اشتغال و زنجیره تأمین خود صیانت کنند.

رئیس اتاق ایران با تأکید بر اینکه بخش خصوصی نباید برای بازگشت ثبات منتظر بماند، تصریح کرد: بنگاه‌ها باید از هم‌اکنون ساختارهای مدیریتی و نهادی خود را برای فعالیت در شرایط نامطمئن آماده کنند. وی تضمین حقوق مالکیت، استقلال مدیریتی، ثبات مقررات و قواعد رقابت را از الزامات فعالیت مؤثر بخش خصوصی دانست و تأکید کرد که مطالبه شفافیت، پاسخگویی و شایسته‌گزینی باید شرکت‌های دولتی، شبه‌دولتی و وابسته به نهادهای عمومی را نیز دربرگیرد. حسن‌زاده همچنین تدوین الگوهای بومی، انتشار گزارش‌های ارزیابی، آموزش مدیران و تبادل تجربه بنگاه‌های موفق را از ظرفیت‌های اتاق بازرگانی برای ترویج حاکمیت شرکتی برشمرد.

حاکمیت شرکتی تشریفاتی نشود

حسین عبده‌تبریزی، اقتصاددان، با اشاره به موانع استقرار حاکمیت شرکتی در ایران گفت: شرایط خاص تجارت خارجی و محدودیت‌های ناشی از تحریم، اجرای الزامات شفافیت مالی، مبارزه با پولشویی و استانداردهای بین‌المللی حسابداری را با دشواری مواجه کرده است و ارزیابی عملکرد شرکت‌ها باید با در نظر گرفتن این محدودیت‌ها انجام شود. وی یکی از چالش‌های اصلی این حوزه را مشخص نبودن کنترل‌کننده واقعی شرکت‌ها دانست و تأکید کرد: سهامدار عمده نباید منافع خود را بر منافع شرکت و سایر سهامداران، به‌ویژه سهامداران اقلیت، ترجیح دهد. برای نمونه، اصرار بر تقسیم سود بالا در شرایطی که شرکت به سرمایه در گردش نیاز دارد، می‌تواند بنگاه را به تأمین مالی پرهزینه از شبکه بانکی وادار کند.

عبده‌تبریزی با انتقاد از اجرای صوری مقررات حاکمیت شرکتی، تصریح کرد: وجود هیئت‌مدیره و کمیته‌های رسمی به‌تنهایی به معنای تحقق حکمرانی مطلوب نیست و تصمیمات باید واقعاً در چارچوب اختیارات ارکان شرکت اتخاذ شوند. وی تعیین مرز اختیارات سهامدار، هیئت‌مدیره و مدیرعامل، جلوگیری از دخالت مستقیم سهامداران در امور اجرایی و پیشگیری از دور زدن حدود اختیارات مدیران را ضروری دانست.

این اقتصاددان همچنین با اشاره به پیچیدگی روابط در شرکت‌های هلدینگی، بر لزوم جلوگیری از تحمیل زیان و هزینه‌های شرکت مادر به زیرمجموعه‌ها بدون بررسی و جبران مناسب تأکید کرد و گفت: هیئت‌مدیره شرکت‌های زیرمجموعه باید بتوانند آثار تصمیمات شرکت مادر را بر منافع بنگاه خود ارزیابی کنند و در صورت آسیب‌زا بودن آنها، امکان اعتراض و بررسی مجدد وجود داشته باشد.

خبر

تسویه‌حساب کالابرگ سرعت گرفت

ایمان زنگنه، سخنگوی معاونت رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

امروز سه‌شنبه ۱۹ آبان در نشست خبری و در پاسخ به پرسش درباره منابع پیش‌بینی‌شده برای افزایش اعتبار کالابرگ و تداوم تسویه مطالبات فروشگاه‌های طرف قرارداد اظهار کرد: روند تسویه مطالبات فروشگاه‌ها در طرح کالابرگ به‌تدریج کوتاه‌تر شده و اکنون این تسویه‌ها در فاصله زمانی بسیار کمتری انجام می‌شود.

وی با اشاره به بهبود روند پرداخت منابع به فروشگاه‌های طرف قرارداد افزود: کاهش زمان تسویه، یکی از عوامل مهم در افزایش اطمینان و استقبال فروشگاه‌ها از مشارکت در طرح کالابرگ است و هرچه این فرایند با سرعت بیشتری انجام شود، انگیزه فروشگاه‌ها برای ادامه همکاری و ارائه خدمات به مشمولان نیز افزایش خواهد یافت.

زنگنه تأکید کرد: کوتاه‌تر شدن فاصله زمانی تسویه منابع، شرایط مناسب‌تری را برای فروشگاه‌های مشارکت‌کننده فراهم می‌کند و می‌تواند به تداوم ارائه خدمات کالابرگی و تسهیل خرید مردم کمک کند.

وی افزود: کوتاه‌تر شدن زمان تسویه، قطعاً موجب استقبال بیشتر فروشگاه‌ها از طرح کالابرگ خواهد شد. همچنین با توجه به شرایط اقتصادی و وضعیت جنگی کشور، شیوه اجرای طرح کالابرگ با دستور ویژه رئیس‌جمهور مورد بازنگری قرار گرفت تا حمایت‌های معیشتی با هدف‌گذاری دقیق‌تری میان خانوارها توزیع شود.

وی افزود: بر اساس آمارهای ارائه‌شده، ۵۴ درصد خانوارهای کشور مشمول افزایش ۵۰۰ هزار تومانی اعتبار کالابرگ می‌شوند و کمتر از ۱۰ درصد خانوارها نیز در گروه مشمولان بازنگری و اصلاح قرار دارند که وضعیت نهایی آنها هنوز مشخص نشده است.



زنگنه با اشاره به توزیع جغرافیایی تغییرات اعتبار کالابرگ ادامه داد: ۴۲ درصد شهرستان‌های کشور، به‌ویژه مناطق کم‌برخوردار، از این تغییرات منتفع می‌شوند، درحالی‌که وضعیت ۴۹ درصد شهرستان‌ها تغییری نخواهد کرد و کمتر از ۱۰ درصد شهرستان‌ها نیز مشمول بازنگری خواهند بود.

سخنگوی معاونت رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون با تأکید بر اولویت حمایت از مناطق محروم گفت: آمارهای استانی نشان می‌دهد ۱۸ استان از مجموع ۳۱ استان کشور به‌طور عمده از افزایش اعتبار کالابرگ منتفع شده‌اند.

وی افزود: در استان سیستان‌وبلوچستان حدود ۸۰ درصد، در کهگیلویه‌وبویراحمد ۶۷ درصد و در استان‌های لرستان، خراسان شمالی و کردستان حدود ۶۴ درصد خانوارها مشمول افزایش اعتبار کالابرگ شده‌اند.

زنگنه با اشاره به تداوم اجرای طرح کالابرگ در شرایط جنگی تصریح کرد: این طرح در اوج فشارهای اقتصادی و حتی در سخت‌ترین شرایط جنگی و بمباران‌ها، بدون حتی یک لحظه قطعی در شبکه و سوئیچ ارتباطی، به‌صورت پیوسته در سراسر کشور اجرا شد.

وی خاطرنشان کرد: استمرار اجرای این طرح در شرایط دشوار کشور، حاصل همدلی و همکاری بخش‌های مختلف بود و نشان داد که ارائه خدمات حمایتی و معیشتی به مردم حتی در شرایط بحرانی نیز می‌تواند بدون وقفه ادامه پیدا کند.

وی درباره علت حذف گروهی از خانوارها از طرح کالابرگ و به جای آن افزایش رقم اقشار دیگر اظهار داشت: شرایط سخت اقتصادی فشار تورمی را بر همه جامعه وارد می کند اما افرادی هستند که سفره هایشان به دلیل تورم کوچک تر شده و تاب آوری آنها در برابر این شرایط سخت تر است؛ شخص رئیس جمهور نیز بر این نکته تاکید داشتند که به اقشاری که نیاز اورژانسی دارند، کمک کنیم.

زنگنه تاکید کرد: نه تنها افراد ساکن در استان های کم برخوردار بیشتر از طرح دولت منتفع شده اند، بلکه در کلیت هم بیش از نیمی از جامعه در سراسر کشور از این طرح برخوردار شدند. سخنگوی معاونت اقتصادی و رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تاکید بر اینکه داشتن یک مسکن و یک خودرو باعث حذف کالابرگ نمی شود، اظهار داشت: کسی که یک منزل و یک خودرو دارد، کالابرگ دریافت می کند و بر اساس سرانه هایی که اعلام شده، اگر یک خانوار ۳ نفره بیش از ۳ ملک داشته باشد مشمول اصلاح و بازنگری شده است.

اروپا

رقابت برای تعیین رئیس بعدی بانک مرکزی اروپا وارد مرحله تازه‌ای شده است؛ رقابتی که علاوه بر آینده سیاست پولی منطقه یورو، به میدان چانه‌زنی سیاسی میان فرانسه، آلمان، هلند و اسپانیا تبدیل شده است. وزرای دارایی منطقه یورو قرار است درباره دو گزینه اصلی جانشینی کریستین لاگارد گفت‌وگو کنند، اما تصمیم نهایی احتمالاً به توافق رهبران اتحادیه اروپا موکول خواهد شد.

به گزارش رویترز، کریستین لاگارد قرار است ۷ فوریه، حدود ۹ ماه پیش از پایان دوره ریاست خود، از سمتش کناره‌گیری کند. این خروج زودهنگام، روند انتخاب جانشین او را با محدودیت زمانی روبه‌رو کرده است؛ به‌ویژه آنکه دو کرسی مهم دیگر در هیئت اجرایی بانک مرکزی اروپا نیز طی ماه‌های آینده خالی خواهد شد. دو گزینه اصلی مطرح‌شده برای جانشینی لاگارد عبارت‌اند از کلاس نات، رئیس پیشین بانک مرکزی هلند، و پابلو هرناندس، رئیس بانک تسویه‌های بین‌المللی و رئیس پیشین بانک مرکزی اسپانیا.

دو نامزد با سوابق متفاوت

کلاس نات در فاصله سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۵ ریاست بانک مرکزی هلند را برعهده داشت و در دوران مسئولیت خود از چهره‌های اثرگذار در مباحث سیاست پولی منطقه یورو بود. او به رویکرد نسبتاً سخت‌گیرانه در مقابله با تورم شناخته می‌شود.در مقابل، پابلو هرناندس که از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۴ رئیس بانک مرکزی اسپانیا بود، اکنون ریاست بانک تسویه‌های بین‌المللی را برعهده دارد. سوابق حرفه‌ای او در حوزه سیاست پولی، نظارت بانکی و ثبات مالی، وی را به یکی از گزینه‌های مطرح برای این سمت تبدیل کرده است. تفاوت سوابق و دیدگاه‌های این دو نامزد درباره تورم، نرخ بهره و مدیریت اقتصاد منطقه یورو می‌تواند در ارزیابی گزینه‌ها اهمیت داشته باشد؛ هرچند انتخاب رئیس جدید به‌تنهایی به معنای تغییر قطعی مسیر سیاست پولی بانک مرکزی اروپا نیست.



رقابت برای صندلی جدید بانک مرکزی اروپا شدت گرفت

جای خالی لاگارد

چانه‌زنی چهار قدرت اقتصادی اروپا

موضوع جانشینی لاگارد تنها یک انتصاب مدیریتی نیست. به گفته مقام‌های اروپایی، فرانسه، آلمان، اسپانیا و هلند احتمالاً انتخاب سه مقام ارشد بانک مرکزی اروپا را در قالب یک بسته سیاسی مشترک بررسی خواهند کرد. این چهار کشور از بزرگ‌ترین اقتصادهای منطقه یورو هستند و هر یک در ساختار تصمیم‌گیری اتحادیه اروپا نفوذ قابل‌توجهی دارند. از همین رو، انتخاب رئیس بعدی بانک مرکزی اروپا می‌تواند بخشی از مذاکرات گسترده‌تر بر سر توزیع مناصب کلیدی در نهادهای اقتصادی اروپا باشد. کیریاکوس پیراکاکیس، رئیس گروه وزرای دارایی منطقه یورو، پیش از نشست روز دوشنبه گفت که این مذاکرات باید با سرعت پیش برود، اما تجربه گذشته نشان می‌دهد تصمیم‌های اصلی در سطح رهبران کشورها گرفته می‌شود. او افزود نشست وزرای دارایی در درجه نخست با هدف تبادل اطلاعات و بررسی گزینه‌ها برگزار خواهد شد و انتظار نمی‌رود در این مرحله توصیه رسمی درباره نامزد نهایی ارائه شود.

سه کرسی مهم در انتظار تصمیم‌گیری

علاوه بر جانشینی لاگارد، دو تغییر مهم دیگر نیز در ساختار مدیریتی بانک مرکزی اروپا در پیش است. ایزابل اشنابل، عضو هیئت اجرایی و مسئول امور مرتبط با عملیات بازار، قرار است سوم ژانویه ۲۰۲۷ سمت خود را ترک کند. همچنین دوره فیلیپ لین، اقتصاددان ارشد بانک مرکزی اروپا، در ماه مه ۲۰۲۷ به پایان می‌رسد. بنابراین رهبران اروپایی باید درباره سه انتصاب مهم تصمیم‌گیری کنند؛ موضوعی که احتمال توافق سیاسی میان چهار قدرت اصلی منطقه یورو را افزایش داده است.

آینده نرخ بهره اروپا در انتظار رئیس جدید؟

اهمیت این انتصابات به ساختار مدیریتی بانک مرکزی محدود نمی‌شود. رئیس جدید این نهاد در شرایطی مسئولیت را برعهده خواهد گرفت که اقتصاد منطقه یورو همچنان با چالش‌هایی مانند مهار تورم، حفظ ثبات مالی، مدیریت نرخ بهره و نگرانی‌ها درباره بدهی دولت‌های عضو مواجه است. بانک مرکزی اروپا مسئول تعیین سیاست پولی منطقه یورو و حفظ ثبات قیمت‌هاست. از این رو، رویکرد رئیس جدید به تورم و نرخ بهره می‌تواند بر انتظارات بازارهای مالی، هزینه تأمین مالی دولت‌ها و شرایط اعتباری شرکت‌ها و خانوارها اثر بگذارد.

با این حال، تصمیم‌گیری درباره نرخ بهره در اختیار فرد رئیس نیست و در چارچوب شورای حکام و با مشارکت اعضای آن انجام می‌شود. به همین دلیل، انتخاب رئیس جدید بیش از آنکه به معنای تغییر فوری سیاست پولی باشد، می‌تواند بر جهت‌گیری و فضای تصمیم‌سازی این نهاد در سال‌های آینده تأثیر بگذارد.

تصمیم نهایی در دست رهبران اتحادیه اروپا

بر اساس مقررات اتحادیه اروپا، وزرای دارایی منطقه یورو باید نامزد پیشنهادی خود را معرفی کنند. این نامزد پس از بررسی در پارلمان اروپا، برای انتصاب نهایی به رهبران اتحادیه اروپا معرفی می‌شود. دولت‌های اروپایی امیدوارند روند انتخاب تا پایان سال به نتیجه برسد؛ اما با توجه به هم‌زمانی سه انتصاب مهم و اختلاف منافع احتمالی میان

هزینه سوخت بالا رفت؛ مردم منتظر حراج ماندند

بی‌رمقی بازار بریتانیا در آستانه جمعه سیاه

انگلیس

با ورود به نیمه دوم پاییز، بازارهای بریتانیا معمولاً خود را برای هجوم خریداران برای خریدهای کریسمسی آماده می‌کنند؛ اما آمارها نشان می‌دهد امسال خبری از ولخرجی‌های همیشگی نیست. نظرسنجی «کنسرسیوم خرده‌فروشی بریتانیا» نشان می‌دهد که اگرچه رشد ۱.۵ درصدی فروش در ماه اکتبر نسبت به رشد ۱.۳ درصدی سپتامبر یک بهبود نسبی (و بالاترین میزان از ژوئن تاکنون) به شمار می‌رود، اما این ارقام همچنان با انتظارات بازار فاصله دارد.

اولویتِ شکم بر تن‌پوش؛ توقف در بازار غیرغذایی‌ها

داده‌های BRC حقایق جالب و در عین حال تلخی را درباره تغییر رفتار مصرف‌کنندگان نشان می‌دهد. در حالی که فروش مواد غذایی در ماه اکتبر ۳.۲ درصد رشد داشته، بازار کالاهای غیرغذایی عملاً درجا زده است (رشد صفر درصد). به‌طور جزئی‌تر، فروش فروشگاهیِ کالاهای غیرغذایی حتی با افت ۱.۱ درصدی نیز مواجه شده است، در حالی که خریدهای آنلاین در همین بخش با رشد ۱.۸ درصدی کمی از بار این رکود کاسته است. ضریب نفوذ خرید آنلاین (سهم اقلام غیرغذایی که اینترنتی خریداری می‌شوند) نیز به ۳۸.۶ درصد افزایش یافته است که آب‌وهوای نامساعد پاییزی در سوق دادن مردم به خریدهای اینترنتی بی‌تأثیر نبوده است. هلن دیکینسون، مدیرعامل کنسرسیوم خرده‌فروشی بریتانیا در این باره می‌گوید: «اکتبر ماهِ خفته‌ای برای خرده‌فروشان بود. مشتریان خریدهای بزرگ خود مثل مبلمان و لوازم خانگی را به امید تخفیف‌های نوامبر به تعویق انداختند. البته تقارن هالووین با روز شنبه توانست فروش تنقلات و لباس‌های مبدل را کمی تکان دهد.»

شوک بنزین و رکوردشکنی هزینه‌های اجباری

در سوی دیگر میدان، گزارش کارت‌های بانکی «بارکلیز» (Barclays) زاویه دیگری از اقتصاد خانوار را روشن می‌کند. طبق این داده‌ها، هزینه‌کرد کارت‌های بانکی در ماه اکتبر ۲.۳ درصد افزایش یافته که بالاترین نرخ رشد از ژوئیه ۲۰۲۵ محسوب می‌شود. اما آیا این رشد نشانه رفاه است؟ جواب منفی‌ست. بخش عمده این افزایش به دلیل رشد ۳.۱ درصدی «مخارج ضروری» بوده است که در صدر آن، جهش خیره‌کننده ۲۲.۷ درصدی در هزینه‌های سوخت خودنمایی می‌کند. در واقع، پولی که باید صرف خریدهای متفرقه می‌شد، در پمپ‌بنزین‌ها دود شده است! با وجود این افزایش مخارج، شاخص اعتماد مصرف‌کننده بارکلیز نشان می‌دهد که خوش‌بینی مردم به اقتصاد بریتانیا به پایین‌ترین سطح خود از ماه آوریل سقوط کرده است.

احتیاط زیر سایه بودجه دولتی

یکی دیگر از عوامل ترمز خرید در بریتانیا، ترس از آینده است. لیندا الت (Linda Ellett)، مسئول بخش خرده‌فروشی در شرکت حسابداری KPMG، معتقد است: «فشار هزینه‌های زندگی، احتیاط پیش از اعلام بودجه جدید دولت و انتظار برای جمعه سیاه، باعث شده رشد فروش بسیار متواضعانه باشد. با این حال، با شروع فصل سرما، تقاضا برای لباس‌های گرم و اقلامی مثل پتوهای ضخیم توانسته تا حدودی به داد خرده‌فروشان برسد.»

متن کامل را در تازه‌های اقتصاد بخوانید

چرا آمریکایی‌ها از آینده شغلی می‌ترسند؟

آمریکا

افزایش کم‌سابقه هراس آمریکایی‌ها از آینده بازار کار هم‌زمان با تثبیت تورم سرسخت، سیاست‌گذاران پولی را بر سر دوراهی سرنوشت‌ساز مهار قیمت‌ها و حمایت از اشتغال قرار داده است.

نتایج تازه‌ترین نظرسنجی بانک فدرال رزرو نیویورک بیانگر آن است که به موازات تداوم فشارهای تورمی، احساس ناامنی شغلی در میان خانوارهای آمریکایی به بالاترین سطح خود از زمان بحران کرونا در سال ۲۰۲۰ رسیده است.

این در حالی است که شکاف میان داده‌های کلان و برداشت عمومی جامعه، چشم‌انداز اقتصادی ایالات متحده را وارد مرحله‌ای پرابهام ساخته است. از این رو، ارزیابی رفتار مصرف‌کنندگان، رصد وضعیت دستمزدها و تحلیل مواضع مقامات پولی نشان می‌دهد که اقتصاد این کشور در ماه‌های پیش رو با چالش‌های ساختاری متعددی مواجه خواهد بود.

جهش نگرانی شهروندان از موج جدید بیکاری

بر اساس گزارش خبرگزاری رویترز، درصد بالایی از پاسخ‌دهندگان به نظرسنجی جدید فدرال رزرو نیویورک انتظار دارند نرخ بیکاری ظرف یک سال آینده به میزان ملموسی افزایش یابد. از سوی دیگر روند نزولی در شاخص‌های اعتماد مصرف‌کننده نشان می‌دهد که خوش‌بینی نسبت به توانایی بازار کار در جذب نیروهای جدید به شدت افت کرده است.

بر این اساس شرکت‌کنندگان در پایش ماه اکتبر تاکید کرده‌اند که احتمال از دست دادن غیرارادی شغل در ماه‌های آینده را نسبت به گذشته بالاتر می‌دانند، هرچند که این ارزیابی در مقایسه با دوره‌های رکود عمیق گذشته همچنان در سطوح میانی ارزیابی می‌شود. علاوه بر این شانس یافتن کار جدید بلافاصله پس از اخراج نیز با اندکی افزایش پیش‌بینی شده که نمایانگر نوعی دوگانگی در تلقی شهروندان از دینامیک بازار کار است.

با توجه به این داده‌ها، کارشناسان اقتصادی معتقدند که استمرار فضای عدم قطعیت به سرعت موجب کاهش مخارج مصرف‌کنندگان و در نتیجه افت رشد اقتصادی می‌شود. بدین ترتیب، این تغییر در رفتار مصرفی خانوارها ریسک افت تقاضای کل را تقویت کرده و شرکت‌ها را در خصوص استخدام‌های جدید محتاط‌تر از گذشته می‌کند.

شکاف میان داده‌های رسمی اشتغال و ذهنیت عمومی

در تقابل آشکار با ذهنیت منفی افکار عمومی، آمار منتشر شده توسط اداره آمار کار آمریکا تصویر متفاوتی را از استحکام بازار نیروی کار ترسیم کرده است. طبق این گزارش دولتی، اقتصاد ایالات متحده در ماه اکتبر با ایجاد ۱۶۵ هزار شغل جدید از پیش‌بینی‌های قبلی فراتر رفته و نرخ بیکاری نیز به ۴.۱ درصد کاهش یافته است.

با وجود این ارقام امیدبخش، مقامات فدرال رزرو بارها اعلام کرده‌اند که بازار کار به وضعیت استخدام اندک در کنار اخراج اندک تغییر ماهیت داده است. این شرایط بدین معناست که شرکت‌ها به دلیل هزینه‌های بالای آموزش و جایگزینی از تعدیل نیروی کار خودداری می‌کنند، اما در عین حال تمایلی به جذب نیروی تازه و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید نیز ندارند.

در نتیجه، پایداری این وضعیت شکننده سبب شده است تا نسل جوان و کارجویان ورودی با بیشترین موانع برای ورود به بازار روبه‌رو شوند. به همین جهت، کاهش تحرک شغلی و عدم امکان جابه‌جایی به سمت مشاغل بهتر، احساس درجا زدن و ناامیدی اقتصادی را در میان طبقه کارگر تعمیق کرده است.

تثبیت انتظارات تورمی در سطوحی فراتر از هدف

مؤلفه دیگری که امنیت مالی خانواده‌ها را هدف قرار داده، پایداری نرخ تورم در اعدادی فراتر از شاخص دو درصدی تعیین شده توسط بانک مرکزی است.



طبق گزارش رسمی مندرج در تارنمای فدرال رزرو نیویورک، انتظارات تورمی مصرف‌کنندگان برای یک سال آینده بر روی ۳.۹ درصد و برای بازه سه ساله روی ۳.۳ درصد بدون تغییر باقی مانده است.

همچنین پیش‌بینی تورم در افق پنج‌ساله بر روی ۳.۰ درصد متوقف شده است که نشان می‌دهد خوش‌بینی چندانی نسبت به مهار فوری قیمت‌ها در میان‌مدت وجود ندارد. اگرچه خانوارهای شرکت‌کننده در این نظرسنجی از رشد ملایم‌تر بهای بنزین خبر داده‌اند، اما هزینه‌های بالای اقلام اساسی و خوراکی کماکان بخش قابل‌توجهی از درآمد افراد را می‌بلعد.

در همین راستا، شرایط دسترسی به اعتبارات بانکی و تسهیلات در ماه اکتبر هیچ‌گونه بهبودی نداشته و هزینه سنگین استقراض مانع از تامین مالی پروژه‌های فردی و سرمایه‌گذاری‌های خرد شده است. این فشار پایدار اعتباری موجب شده تا قدرت بازپرداخت تسهیلات بانکی توسط خانوارها به تدریج تحلیل رفته و بر دغدغه‌های معیشتی آنان بیفزاید.

بن‌بست سیاستی فدرال رزرو و پیامدهای سیاسی

هم‌زمان با برگزاری انتخابات میاندوره‌ای کنگره، فضای کلی اقتصاد آمریکا به طور مستقیم تحت تاثیر نارضایتی عمیق شهروندان از پیامدهای سیاست‌های اقتصادی قرار گرفته است، به طوری که افزایش هزینه‌های زندگی ناشی از تعرفه‌های گمرکی دوران «دونالد ترامپ» و بحران‌های جاری در خاورمیانه نقشی کلیدی در نتایج این انتخابات داشته است.

به موازات این فشارهای سیاسی، بازارهای مالی برآورد می‌کنند که مقامات فدرال رزرو در نشست سیاست‌گذاری دسامبر برای کنترل تورم سرکش ناچار به افزایش مجدد نرخ بهره شوند. رویترز با اشاره به این موضوع می نویسد سرمایه‌گذاران بازار پولی پیش‌بینی کرده‌اند که با توجه به انتشار آمار اشتغال ماه اکتبر، شانس اقدام انقباضی بانک مرکزی به میزان قابل‌توجهی بالا رفته برود.

این در حالی است که تشدید سیاست‌های انقباضی می‌تواند خطر سقوط به یک دوره رکودی طولانی‌مدت را برای اقتصاد آمریکا به دنبال داشته باشد، اتفاقی که در پی آن، سیاست‌گذاران در ماه‌های پیش رو ناگزیر خواهند بود تعادلی بسیار ظریف میان جلوگیری از شتاب مجدد تورم و ممانعت از فروپاشی بازار کار ایجاد کنند.

تناقض آشکار میان آمارهای رسمی مثبت اشتغال و افت مداوم شاخص‌های روانی و انتظارات مصرف‌کنندگان، حکایت از شکنندگی شدید لایه‌های زیرین اقتصاد ایالات متحده دارد. در چنین شرایطی ناتوانی در مهار قاطع تورم هم‌گام با شکل‌گیری هراس از بیکاری گسترده، بانک مرکزی این کشور را با آزمونی پیچیده مواجه کرده است که هرگونه لغزش در هدایت نرخ بهره می‌تواند تبعات نامطلوبی را بر معیشت جامعه و ثبات مالی بین‌المللی بر جای بگذارد.

خبر

افزایش نرخ بهره به داد دلار استرالیا نرسید

دلار استرالیا پس از ثبت افت هفتگی ۲.۳ درصدی، به پایین‌ترین سطح خود از ماه مارس رسید و در پی مجموعه‌ای از عوامل منفی، بدترین عملکرد را در میان ارزهای معتبر جهان به ثبت رساند.

این ارز در پایان هفته گذشته در برابر دلار آمریکا با قیمت حدود ۶۸.۶۶ سنت آمریکا معامله شد.

جیمز گروبر، تحلیلگر بازار سهام شرکت کامن‌ولث سکیوریتیز، در این باره گفت چند عامل در سقوط شدید دلار استرالیا نقش داشته‌اند که مهم‌ترین آنها تغییر انتظارات بازار درباره نرخ بهره پس از تصمیم اخیر بانک مرکزی این کشور بود.

گروبر به وب‌سایت خبری نیوز دات کام گفت تصمیم بانک مرکزی استرالیا برای افزایش نرخ بهره در ماه نوامبر، برخی سرمایه‌گذاران را به این نتیجه رسانده است که احتمالا روند افزایش نرخ‌ها به پایان رسیده است.

اکنون بازارها کاهش نرخ بهره تا دسامبر ۲۰۲۷ را پیش‌بینی می‌کنند؛ این در حالی است که پیش از تصمیم سه‌شنبه هفته قبل، انتظار می‌رفت نرخ‌ها در سال آینده بدون تغییر باقی بمانند. در مقابل، بازارها همچنان احتمال افزایش نرخ بهره آمریکا تا آوریل سال آینده را در نظر دارند.

دلار استرالیا بلافاصله پس از آنکه بانک مرکزی این کشور با ۶ رأی موافق در مقابل ۳ رأی مخالف، نرخ بهره پایه را به ۴.۸۵ درصد افزایش داد، ۰.۵ درصد کاهش یافت.

با پنج مرحله افزایش نرخ بهره در سال جاری، نرخ بهره پایه استرالیا اکنون به بالاترین سطح از سال ۲۰۰۸ رسیده است.

با این حال، اقتصاد این کشور در حال کند شدن است و بانک کامن‌ولث پیش‌بینی می‌کند رشد اقتصادی در اواسط سال ۲۰۲۷ به کف یک درصد در سال برسد. همچنین انتظار می‌رود قیمت مسکن بزرگ‌ترین افت ثبت‌شده در تاریخ این بازار را تجربه کند. عامل دیگر فشار بر دلار استرالیا، وابستگی این ارز به بازار کالاهاست؛ به‌طوری‌که تضعیف قیمت کالاهای مهمی مانند نفت و مس در هفته گذشته به کاهش ارزش آن دامن زد. اقتصاددانان بانک کامن‌ولث هشدار داده‌اند در صورت افت بازارهای سهام جهان یا کاهش قیمت نفت خام، دلار استرالیا ممکن است با فشار نزولی بیشتری روبه‌رو شود.

برندگان هفته سقوط غول‌های فناوری

در هفته منتهی به ۶ نوامبر ۲۰۲۶، هم‌زمان با افت سهام شرکت‌های بزرگ فناوری، سه صندوق سهام تقسیمی توانستند برخلاف شاخص اس‌اس‌آی ورلد بازدهی مثبت ثبت کنند؛ عملکردی که بار دیگر توجه سرمایه‌گذاران را به اهمیت تنوع‌بخشی و کاهش تمرکز سبد سرمایه‌گذاری بر غول‌های فناوری جلب کرده است.

روزنامه آلمانی هاندلزبلات در گزارشی اعلام کرد صندوق‌های دنبال‌کننده شاخص اس‌اس‌آی ورلد در این هفته نزدیک به ۲ درصد افت کردند، اما سه صندوق سهام تقسیمی یوبی‌اس، وناک و درآمد باکیفیت آموندی بازدهی مثبت داشتند. این سه صندوق در دوره‌های یک‌ماهه و یک‌ساله نیز از صندوق‌های مبتنی بر این شاخص عملکرد بهتری ثبت کردند.

یکی از دلایل این تفاوت عملکرد، تمرکز بالای شاخص‌های جهانی بر چند شرکت بزرگ فناوری است. بر اساس داده‌های اس‌اس‌آی در ۳۰ اکتبر ۲۰۲۶، اپل، انویدیا و مایکروسافت روی‌هم حدود ۱۵ درصد وزن شاخص اس‌اس‌آی ورلد را تشکیل می‌دادند. در نتیجه، افت سهام این شرکت‌ها می‌تواند اثر محسوسی بر عملکرد کل شاخص داشته باشد.

این سه صندوق با راهبردهای متفاوتی از چنین تمرکزی فاصله گرفته‌اند. صندوق یوبی‌اس شرکت‌هایی را انتخاب می‌کند که دست‌کم ۱۰ سال سابقه حفظ یا افزایش سود تقسیمی داشته باشند. صندوق وناک بر ۱۰۰ شرکت بزرگ دارای سود تقسیمی در بازارهای توسعه‌یافته تمرکز دارد و صندوق آموندی علاوه بر سود تقسیمی، کیفیت شرکت‌ها را نیز در انتخاب سهام لحاظ می‌کند.

بازده هفتگی این سه صندوق به‌ترتیب ۰.۷، ۰.۱ و ۰.۳ درصد گزارش شده است. بازده یک‌ساله آنها نیز با احتساب سودهای پرداختی به‌ترتیب ۲۳، ۲۷ و بیش از ۱۹ درصد بوده است.

با این حال، کارشناسان تأکید دارند که عملکرد مثبت در یک هفته به معنای مصونیت از افت بازار نیست. کاهش وزن سهام فناوری، ریسک سرمایه‌گذاری را حذف نمی‌کند، بلکه ترکیب آن را تغییر می‌دهد. همچنین مقایسه عملکرد صندوق‌ها باید با احتساب سودهای نقدی، هزینه‌ها و دوره زمانی یکسان انجام شود.

از این رو، عملکرد اخیر این صندوق‌ها را نمی‌توان تضمینی برای بازدهی آینده دانست؛ بلکه انتخاب میان صندوق‌های شاخصی و سهام تقسیمی به هدف، افق سرمایه‌گذاری و میزان ریسک‌پذیری سرمایه‌گذار بستگی دارد.